

BIULETYN URBACT

luty 2010

#4

Fot. Archiwum UM Leszno

Leszno - partner w projekcie RunUp

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

Biuletyn URBACT nr 4 – luty 2010

Poniżej czwarte wydanie biuletynu URBACT, który co miesiąc informuje Państwa o aktualnościach związanych z Programem oraz ciekawostkach z europejskich miast.

Z bliska:

Współpraca miasto-okolice w praktyce: wyzwanie pogłębione przez kryzys.

Streszczenie artykułu Berndta Gasslera, Eksperta Wiodącego projektu [CityRegion Net](#)

Kryzys finansowy dotyka małe konurbacje w takim samym stopniu jak wielkie regiony metropolitalne. Małe aglomeracje są pomimo to motorami rozwoju zdecentralizowanych regionów.

Granice pomiędzy miastem i okolicą wywierają istotny wpływ na politykę, zarządzanie, finanse lokalne, itp. Te obowiązki rodzą skomplikowane problemy, które nie mogą być rozwiązywane w ramach często zbyt restrykcyjnych struktur politycznych i administracyjnych w danym miejscu.

Kryzys gospodarczy zwiększył trudności we współpracy miasto-okolica. Zaostrzył presję finansową wynikającą z rosnących potrzeb w miastach i malejących środków publicznych. Dochody z podatków od firm spadają, a subsydia rządowe są ograniczane. Środki władz samorządowych na różnych szczeblach oraz ich płynność finansowa są poważnie zagrożone. Doniesienia o poważnie zadłużonych miastach i gminach są coraz częstsze. Nawet zasobne gminy odczuwają obecnie skutki kryzysu ekonomicznego.

Intensywna współpraca wszystkich władz samorządowych, ale szczególnie na szczeblu metropolitalnym, pomiędzy miastami i otaczającymi je gminami wydaje się być dzisiaj tym bardziej konieczna, aby przeciwdziałać skutkom kryzysu.

Nowe metody współpracy regionalnej

Nowe metody są szczególnie potrzebne do finansowania projektów w czasach kryzysu, z uwzględnieniem równej i sprawiedliwej dystrybucji kosztów pomiędzy miastami i otaczającymi je gminami. Nowe podejście jest również potrzebne z punktu widzenia procesów i struktur „zarządzania regionalnego”.

Francja na przykład przygotowała ramy prawne dla struktur regionalnych i systemu podatkowego dla obszarów konurbacji, aby polepszyć sytuację miast i gmin. Ta współpraca to narzędzie instytucjonalne umożliwiające gminom z jednej strony zachować autonomię (bez łączenia się), z drugiej zaś – kooperować na jednym lub wielu polach działalności gmin (własnych lub zleconych). Na czele tego systemu stoi państwo francuskie i Unia Europejska. Jednakże Francja musi ciąć swoje wydatki publiczne i, jak powiedział Prezydent Sarkozy, te struktury samorządów lokalnych są „kosztowne i nieefektywne”. Powołał on komitet mający wypracować sposoby uproszczenia systemu i zmniejszenia kosztów jego funkcjonowania.

Inne państwa europejskie są świadome, że konieczne jest podejmowanie kolejnych kroków w celu wzmocnienia miast i otaczających je gmin. W 2008 roku, Land Steiermark (rząd Prowincji Styria) w **Austrii**, uchwalił ustawę regulującą nowe formy współpracy gminnej w „dużych regionach” i „małych regionach”. Zgodnie z tymi modelami, współpraca będzie można otrzymać specjalne granty na współpracę, jeśli konkretna liczba gmin zdecyduje się współpracować w określonych dziedzinach.

W **Szwajcarii** i kantonie Zurychu wdrażane są różne projekty poprawiające struktury regionalne i współpracę. Jedną ze strategii jest instytucjonalizacja większych regionów metropolitalnych. Innym podejściem jest znalezienie większej liczby wiążących i efektywnych struktur współpracy strategicznej i tworzenia polityk pomiędzy kilkoma gminami. Na poziomie operacyjnym, współpraca strategiczna jest prowadzona poprzez system związków celowych (Zweckverbände). W Szwajcarii zauważyć można też trend fuzji pomiędzy dwiema lub więcej gminami. Jednakże, w kantonie Zurychu, liczba gmin nie zmieniła się od około 50 lat.

Działania finansowe pomagające walczyć z kryzysem

Na poziomie europejskim, narodowym i wewnątrzpaństwowym wdrożono nowe działania finansowe do walki ze skutkami kryzysu. Unia Europejska przyspieszyła implementację programów Polityki Spójności i zwiększyła środki dostępne dla miast, głównie poprzez przyspieszenie płatności dla dużych projektów i uproszczenie zasad. Na poziomie narodowym i lokalnym wzmocnione zostały publiczne inwestycje i wydatki – jednym z dobrych przykładów może być niemiecki pakiet naprawczy dla miast.

Czy będą to skuteczne sposoby stawienia czoła kryzysowi? Czy metody ekonomiczne wystarczą, aby zapewnić zrównoważony zwrot?

Niektórymi ważnymi warunkami sukcesu wydają się być bliska koordynacja i współpraca pomiędzy różnymi podmiotami i odpowiednia kombinacja inwestycji, polityki i reform. Udział lokalnych grup docelowych w procesie identyfikacji, planowania, wdrażania i zarządzania infrastrukturą miejską będą również miały pozytywny wpływ na zrównoważoność.

Wszystkie te zadania potrzebują silnego przywództwa dla zapewnienia „funkcjonalnego obszaru miejskiego”. Rozwój zintegrowanych polityk w obszarze miasto-region pozostaje głównym tematem projektu CityRegion Net realizowanego w ramach URBACT II.

Pełna wersja artykułu znajduje się [tutaj](#).

Portret:

Promowanie odnawialnej energii w miastach: Mirela Petrar, działaczka Zielonej Energii w Avrig, Rumunia

Mirela Petrar, Partner Wiodący w nowym projekcie URBACT - [URBENERGY](#) wyjaśnia, co ją motywuje w przekształcaniu jej miasta – Avrig w Rumunii – w pole doświadczalne dla energii odnawianej. Jest lubiącym wyzwania liderem z silną świadomością ekologiczną, przekonaną, że inicjatywy lokalne mogą tworzyć bazę dla modeli rozwoju na narodowym - i dlaczego nie europejskim – poziomie.

Co mogło skłonić absolwentkę technik konstrukcji i wzornictwa przemysłowego do spędzenia ostatnich dwóch lat na poświęceniu dla energii odnawialnej? Mirela Petrar, której bliższe jest działanie niż analiza własnych motywacji, zastanawia się chwilę, po czym kończy przyznając: „Na pewno moja <<skłonność do ekologii>>, umiłowanie piękna i determinacja do poprawy życia w społeczności w jakimś konkretnym wymiarze”.

Mirela Petrar jest odpowiedzialna za planowanie przestrzenne w gminie Avrig, mieście z 16.000 mieszkańców, położonym w centralnej części Rumunii. Uwielbia wszystko, co jest konkretne i konstruktywne: „Możesz zbudować wielkie projekty nawet z najmniejszych części. Co jest przy tym ważne to to, żeby każdy działał na swoim własnym, odpowiednim poziomie.” Tę zasadę stosuje w życiu codziennym. „Podczas całego okresu komunistycznego, Rumunia nie miała żadnej polityki ochrony środowiska. Dzisiaj tkanka przemysłowa jest częściowo opuszczona i musimy się upewnić, że te miejsca zostaną uporządkowane, że przetworzymy to, co się nadaje do ponownego wykorzystania i przede wszystkim, że przekształcimy te tereny w obszary ‘zrównoważone’, które ponownie będą służyć społeczności” wyjaśnia.

Mirela Petrar jest przekonana, że „miasta, które nie przejdą na stronę zielonej energii zostaną w przyszłości odsunięte na margines”. Tak więc kiedy nowy burmistrz Avrig, wybrany w 2007 roku, zaprezentował swój projekt wykreowania miasta jako najbardziej zaawansowanego centrum energii odnawialnej w 2020 roku, a do roku 2030 – samowystarczalnemu w zakresie energii elektrycznej i ogrzewania – natychmiast ją to przyciągnęło.

„Lubię wyzwania, ale przede wszystkim, uwielbiam pracę z ludźmi podejmującymi wyzwania, a tacy właśnie pracują w urzędzie miasta”. Od dwóch lat, Mirela jest członkiem zespołu zajmującego się szeroko pojętą energią odnawialną, włączając w to biomasę, biogaz, energię z ogniw fotowoltaicznych i hydroelektrowni. „To bardzo innowacyjny model, pierwszy tego typu w Rumunii.”

Projekt, zatwierdzony przez radę miasta, ma również na celu rewitalizację dwóch obszarów poprzemysłowych, których część będzie poświęcona na inwestycje związane z energią odnawialną i recykling odpadów. Ten program energetyczny wpisuje się też w zintegrowany rozwój miejski, ponieważ ma na celu stworzenie nowych miejsc pracy, redukcję podatków lokalnych i uczynienie miasta bardziej atrakcyjnym dla inwestorów.

Ten sam zespół zdecydował się włączyć w URBACT, proponując projekt URBENERGY, z AVRIG jako Partnerem Wiodącym. W projekt [URBENERGY](#), rozpoczęty w 15 nowymi projektami URBACT w listopadzie 2009,

zaangażowane są również miasta Pyrgos (Grecja), Dve Mogili (Bułgaria) i Tulin (Austria), jak również hrabstwo Durham (Wielka Brytania).

URBENENERGY ma motto – promowanie efektywnych zrównoważonych miejskich obszarów energetycznych – i konkretny cel – kreowanie zintegrowanych ram dla poprawy efektywności energetycznej i optymalnego wykorzystania źródeł energii odnawialnej. „Moja pierwsza reakcja, kiedy usłyszałam nazwę Avrig na dorocznej konferencji URBACT w Sztokholmie, to była wielka duma. Miałam odczucie, że na naszym poziomie możemy odgrywać europejską rolę” relacjonuje Mirela Petrar. Dzisiaj to stwierdzenie jest jej myślą przewodnią w misji Partnera Wiodącego URBENENERGY.

Czuje się trochę rozbawiona faktem, że ta rola pasuje do niej jak ulał. „Uwielbiam przewodniczyć grupom i przede wszystkim wiem jak sprawić, by inni czuli się pewni swoich umiejętności, a to jest podstawowy warunek odkrywania nowych modeli rozwoju miejskiego.”

URBAKTUALNOŚCI

Mini-strony internetowe

nowych projektów URBACT są już dostępne online – można je zobaczyć [tutaj](#).

20 lat wsparcia Unii Europejskiej dla miast

Podczas konferencji w Brukseli Komisja Europejska świętowała swoje 20 urodziny. Ludzie zaangażowani dzisiaj i w przeszłości w rozwój miejski wspominali innowacyjność Programu Inicjatywny Wspólnotowej URBAN na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych w określonej liczbie europejskich miast.

Wielkie znaczenie przykładane do udziału mieszkańców w projektowaniu i wdrażaniu tych programów, poruszających zarówno aspekty gospodarcze, społeczne jak i ochrony środowiska, tworzy *urban aquis* na bazie Karty Lipskiej, przyjętej przez wszystkie europejskie kraje członkowskie.

Uczestnicy zwracali się głównie ku przyszłości debatując nad zagadnieniami dla następnego okresu programowania 2014-2020:

- Czy Unia Europejska powinna wspierać i wzmacniać politykę miejską? Jeśli tak, złożoność zagadnienia zarządzania wielopoziomowego odnośnie miast powinna być wzięta pod uwagę
- Czy powinno się zdefiniować priorytety, i jakie?
- Czy jest konieczne tworzenie konkretnych Europejskich programów operacyjnych dla miast czy włączenie konkretnego rozdziału na tematy miejskie powinno się stać obowiązkiem dla wszystkich nowych programów operacyjnych?

Dyskutowano o głównych zagadnieniach; obecnie w trakcie tworzenia są polityki na nowy okres programowania.

Zobacz [videorelację online](#)

Pierwsze seminarium organizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT II

Zapraszamy na bezpłatne seminarium pt. „Uczestnictwo młodzieży w procesach rozwoju miasta”, które odbędzie się w 18 lutego 2010 roku w Warszawie, w sali konferencyjnej OSiR przy ul. Polnej, w godz. 10-16.30. Szczegóły programu oraz karta zgłoszeniowa [tutaj](#).

*Biuletyn jest materiałem przygotowywanym przez
Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT
na podstawie informacji przesyłanych przez Sekretariat Programu.*

Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT – Polska

tel. 061 633 50 61
fax: 061 633 50 60
email: info@urbact.pl
www.urbact.pl

Partnerzy Projektu

Instytut Rozwoju Miast

ul. Cieszyńska 2
30-015 Kraków
www.irm.krakow.pl

Związek Miast Polskich

ul. Robocza 46A
61-517 Poznań
www.zmp.poznan.pl

**Śląski Związek Gmin
i Powiatów**

ul. Stalmacha 17
40-058 Katowice
www.silesia.org.pl

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

